

MEĐUNARODNA EKONOMIJA NP

ISPITNA PITANJA 2019/2020 - test I (4poena)

1. Koji su bili pogledi merkantilista na spoljnu trgovinu? Zašto je u njihovom učenju protekcionizam jako važan? Koje preduslove u ekonomskom sistemu je država obzbedila da bi takav način poslovanja bio moguć?
2. Na koji način se njihov koncept nacionalnog bogatstva razlikuje od današnjeg shvatanja?
3. Objasniti Ekonomski nacionalizam.
4. Šta predstavlja osnovu za razmjenu i dobitke od razmjene prema Adamu Smitu? Na koji način nastaju dobiti od razmjene?
5. Šta su to apsolutne prednosti po Adamu Smitu? Zašto je važna međunarodna specijalizacija?
6. Koju je politiku u oblasti spoljne trgovine zagovarao Adam Smit? Koja je podesna uloga vlade u ekonomskom životu zemlje?
7. Kako koncept liberalne trgovine utiče na najefikasniju upotrebu resursa? Koji su troškovi ove politike? Koje su prednosti?
8. Zašto je Rikardova teorija komparativnih prednosti superiorna u odnosu na Smitovu teoriju apsolutnih prednosti?
9. Kad je moguće da zemlja koja je manja od druge, u proizvodnji svakog proizvoda, iste proizvode izvozi u drugu zemlju?
10. Na koji način nastaju dobiti od razmjene u teoriji komparativnih prednosti?
11. Objasniti koristi od međunarodne trgovine po Rikardu: potrošački dobitak i proizvodni dobitak.
12. Na koji način Hekšer-Olinova teorija predstavlja proširenje dotadašnjih trgovinskih modela?
13. Šta se misli pod pojmom zemlje koja je obilna kapitalom? Šta određuje granice proizvodnje u svakoj zemlji? Kako ova zemlja učestvuje u međunarodnoj trgovini? Objasniti.
14. Šta tvrdi H-O teorija? Koji faktor Hekšer i Olin identifikuju kao osnovnu odrednicu komparativnih prednosti i trgovine? U kom vremenu je ova teorija objašnjavala međunarodnu trgovinu?
15. Šta tvrdi teorema o izjednačavanju cijena faktora? Koji je njen odnos sa međunarodnom pokretljivošću faktora proizvodnje?

16. Objasnite zašto H-O teorija predstavlja model opšte ravnoteže? A šta kaze Stolper-Samuelsonova teorema o tome?
17. Kako, po H-O-S, teoriji dolazi do redistribucije dohotka u zemlji i kako to utiče na kretanja cijena fakotra proizvodnje u razvijenim zemljama i u manje razvijenim zemljama?
18. Po kojim stopama raste trgovina u periodu 1950-2005? Kolike su stope proizvodnje? U kojoj godini je zabilježen pad međunarodne trgovine i zašto?
19. Koje 3 grupe zemalja su najveći izvoznici i zašto?
20. Zašto je u periodu 1950-2005 došlo do smanjenja učešća regiona Sjeverne Amerike i Južne i Centralne Amerike u svjetskoj trgovini? Zašto je došlo do povećanja učešća Evrope za isti period?
21. Nabrojati koji su najveći svjetski izvoznici i uvoznici (5) u 2005. Objasniti kako je svjetska kriza uticala na novi rang svjetskih sila u 2018. godini.
22. Zašto dolazi do smanjenja učešća poljoprivrednih proizvoda u svjetskoj trgovini? Kakav je trend trgovine industrijskim proizvodima? A uslugama?
23. Na šta se misli pod pojmom ekonomija obima? Na koji način ona može predstavljati osnovu za međunarodnu trgovinu? Na šta se misli pod pojmom nove "nove međunarodne ekonomije obima"?
24. Na šta se misli pod pojmom diferencijacije proizvoda? Zašto ona kao rezultat ima nesavršenu konkurenciju? Na koji način međunarodna trgovina može da bude zasnovana na diferencijaciji proizvoda?
25. Kako, prema modelu tehnološkog jaza, može doći do međunarodne trgovine? Kakva je kritika upućivana ovom modelu? Šta tvrdi model ciklusa proizvoda? Koje su faze životnog ciklusa proizvoda?
26. Na šta se misli pod pojmom industrija orijentisana na resurse? Na tržište? Slobodnih industrija? Šta određuje klasifikaciju jedne industrije? Na koji način ovo utiče na obrasce međunarodne trgovine?
27. Na koji način različiti standardi zaštite okoline utiču na lokaciju industrija i međunarodnu trgovinu?
28. Objasniti Stratešku teoriju trgovine.
29. Zbog čega zemlje u razvoju žele da se industrijalizuju? Šta se misli pod pojmom supstitucije proizvoda?
30. Na šta se misli pod politikom koja je orijentisana na izvoz? Koje su prednosti i nedostaci svakog od metoda industrijalizacije zemalja u razvoju?

31. Kakvo je bilo iskustvo sa supstitucijom uvoza tokom proteklih decenija? Do čega je dovela supstitucija uvoza?
32. Koji su glavi problemi sa kojima se danas suočavaju zemlje u razvoju? Koji su njihovi uzroci?
33. Šta je uvozna kvota? Kako se ona pretežno koristi danas? Kakav je uticaj kvote na parcijalnu ravnotežu? Po čemu je on sličan, a po čemu različit od ekvivalentne uvozne carine?
34. Na šta se misli pod dobrovoljnim izvozna ograničenjima? Kako su ih koristile Sjedinjene Države?
35. Zašto zemlje subvencionišu izvoz? Koji problem nastaju usljed ovih subvencija?
36. Na šta se misli pod pojmovima robnih, ili čistih odnosa razmjene? A dohodovnih odnosa razmjene?
37. Koji su to neriješeni problemi međunarodne trgovine sa kojima se svijet danas suočava?
38. Šta govori argument mlade industrije u prilog zaštite? Na koji način on mora biti uslovljen?
39. Na šta se misli pod *ad valorem*, specifičnom i kombinovanom carinom? Da li su uvozne ili izvozne carine više rasprostranjene u industrijskim zemljama? A u zemljama u razvoju?
40. Šta je primarna funkcija carina u industrijskim zemljama? A u zemljama u razvoju?
41. Na šta se misli pod uticajem carina na potrošnju, na proizvodnju, na trgovinu, na carinske prihode i preraspodjelu dohotka?
42. Koja je razlika između nominalne carine i efektivne carine? Koja je korist od koncepta efektivne zaštite? Kako se mjeri stopa efektivne zaštite?
43. Kakva je struktura carina u razvijenim zemljama? Zašto je to povod posebne zabrinutosti zemalja u razvoju?
44. Koji su najozbiljniji nedostaci koncepta i mjere efektivne zaštite?
45. Koji su efekti uvođenja carina od strane velike zemlje? Koja je reakcija trgovinskog partnera? Do čega dovodi carinski rat?
46. Šta su kvote? U kojim uslovima je opravdano uvoditi kvote? Kakva je njihova istorijska uloga? Kakav je stav STO prema uvođenju kvota?

47. Na šta se misli pod uticajem kvota na potrošnju, na proizvodnju, na trgovinu, na carinske prihode i preraspodjelu dohotka?
48. Objasniti efekte primjene carina i kvota, kao instrumenta zaštite. Koji je oblik zaštite bolji i u kojim uslovima?
49. Uvođenje ograničenja u spoljnoj trgovini (carine ili kvote) utiče na stvaranje različitih disbalansa u domaćoj ekonomiji ali i u međunarodnim odnosima, uglavnom da bi se sačuvala radna mjesta. Koji su troškovi zaštite?
50. Šta su necarinske barijere? Koji je njihov cilj? Da li su oni zamjena za carinske barijere koje su snažno smanjene poslije 1950. godine?
51. Koji su tipovi necarinskih barijera? Po čemu je ovaj tip barijera drugačiji od klasičnih vidova ograničenja spoljne trgovine (carine i kvote)?
52. Da li bi okarakterisali da su necarinske barjere - barijere 21. vijeka, zbog njihovih karakteristika?
53. Objasniti Klauzulu najpovlašćenije nacije i Načelo nediskriminacije kod GATT/STO? Kako ova načela su uticala na povećanje međunarodne trgovine?
54. Zašto su pregovori o liberalizaciji poljoprivrednih proizvoda uvijek problematični, dok je liberalizacija trgovine industrijskim proizvodima mnogo lakša?
55. Koje su nadležnosti STO? Da li je Crna Gora članica STO i šta to znači?
56. Po čemu je specifična runda iz Dohe?

Esej pitanja (8 poena)

1. Zašto je važno izučavati Medjunarodnu ekonomiju?
2. Kako Covid -19 utiče na promjene u globalnim lancima snabdjevanja?
3. Kako biste okarakterisali slobalizaciju, nastanak... budućnost?
4. Zašto su savremeni ekonomski nacionalnisti toliko popularni?